

Αθήνα, 10 Ιουνίου 2024

Αριστείο Μποδοσάκη 2024: Η Ελληνίδα ερευνήτρια του διαστήματος, Καθηγήτρια Αστροφυσικής με μακρά πορεία στη NASA Χρύσα Κουβελιώτου και ο κορυφαίος ερευνητής της σύγχρονης βιοϊατρικής έρευνας που καθοδηγεί την ενεργή συμμετοχή της Ελλάδας στα ευρωπαϊκά ερευνητικά δρώμενα, Καθηγητής Νεκτάριος Ταβερναράκης βραβεύονται για την καθοριστική τους συμβολή στην εξέλιξη της επιστήμης

Το Ίδρυμα Μποδοσάκη ανακοινώνει τους δύο διακεκριμένους επιστήμονες που τιμώνται με το Αριστείο Μποδοσάκη για το πρωτοποριακό και ολοκληρωμένο έργο ζωής τους και, με αφετηρία τη χώρα μας, δίνουν στην ελληνική πνευματική παραγωγή παγκόσμια αίγλη.

Το Αριστείο Μποδοσάκη 2024 απονέμεται στο πεδίο των Θετικών Επιστημών στη Χρύσα Κουβελιώτου, Καθηγήτρια Αστροφυσικής στο Τμήμα Φυσικής του Columbian College of Arts and Sciences στο George Washington University και στο πεδίο των Ιατροβιολογικών Επιστημών στον Νεκτάριο Ταβερναράκη, Καθηγητή Μοριακής Βιολογίας Συστημάτων στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Κρήτης, Πρόεδρο του Ιδρύματος Τεχνολογίας και Έρευνας, και Πρόεδρο του European Institute of Innovation and Technology. Τα δύο Αριστεία Μποδοσάκη θα απονείμει η Α.Ε. η Πρόεδρος της Δημοκρατίας Κατερίνα Σακελλαροπούλου σε Τελετή που θα πραγματοποιηθεί στο Ζάππειο Μέγαρο, την Τρίτη 25 Ιουνίου 2024.

Ο θεσμός του Αριστείου Μποδοσάκη ξεκίνησε το 2002 και επανέρχεται ανανεωμένος, 13 χρόνια μετά τις τελευταίες βραβεύσεις, με μια νέα Επιτροπή Αριστείου, αποτελούμενη από οκτώ ξένους επιστήμονες διεθνούς κύρους και με τις υψηλότερες διακρίσεις στον τομέα τους παγκοσμίως, κάτοχοι Βραβείων Nobel, Spinoza και ACM Turing και εξέχοντα μέλη επιστημονικών ακαδημιών σε διεθνές επίπεδο. Κάθε διετία, απονέμονται δύο Αριστεία, τα οποία συνοδεύονται από χρηματικό έπαθλο €100.000 έκαστο, και αφορούν σε δύο επιστημονικά πεδία. Φέτος τα Αριστεία απονέμονται στα πεδία των Θετικών και των Ιατροβιολογικών Επιστημών.

Αριστείο Μποδοσάκη 2024 στις Θετικές Επιστήμες

Χρύσα Κουβελιώτου: αποκωδικοποιώντας τα ουράνια φαινόμενα

Η διεθνώς καταξιωμένη αστροφυσικός Χρύσα Κουβελιώτου με θητεία άνω των 25 ετών στη NASA έχει συνεισφέρει ουσιαστικά και συστηματικά κατά τη διάρκεια της πορείας της στη βαθύτερη κατανόηση των παροδικών ουράνιων φαινομένων. Η έρευνά της στο πεδίο της Αστροφυσικής Υψηλών Ενεργειών και ειδικότερα η μελέτη φαινομένων που σχετίζονται με τις μαύρες τρύπες, τους αστέρες νετρονίων και τις εκλάμψεις ακτίνων γάμμα διεύρυνε τη γνώση και κατανόηση των ουράνιων φαινομένων.

Ως μεταδιδακτορική ερευνήτρια στη NASA ανακάλυψε, μελετώντας δεδομένα μίας αποστολής στον ήλιο, τα πρώτα φαινόμενα που στη συνέχεια αναγνωρίστηκαν ως Μάγναστρα

(Magnetars), αστέρες νετρονίων με ακραία μαγνητικά πεδία. Στη συνέχεια προσκλήθηκε στη NASA/MSFC για να εργαστεί σε μια νέα αποστολή, στο πλαίσιο της οποίας μελέτησε τα φαινόμενα που προκύπτουν από τις καταρρεύσεις και συγχωνεύσεις αστέρων. Αμέσως μετά, κέρδισε μια επιχορήγηση για την αναζήτηση και έρευνα εκλάμψεων (magnetar bursts) και καθιέρωσε τους αστέρες νετρονίων με ακραία μαγνητικά πεδία (magnetars) ως μία νέα και σημαντική κατηγορία αστροφυσικών αντικειμένων, ανοίγοντας έναν νέο τομέα στον οποίο σήμερα ακμάζει η έρευνα.

Η Χρύσα Κουβελιώτου έφυγε από τη NASA το 2013 με τον μεγαλύτερο βαθμό στον τομέα της έρευνας για να συνεχίσει την ακαδημαϊκή της πορεία στο George Washington University ως Καθηγήτρια Αστροφυσικής, ιδρύοντας παράλληλα και το Ινστιτούτο Επιστημών Αστρονομίας, Φυσικής και Στατιστικής (APSSIS) στο GWU. Με πλούσια ερευνητική δράση, έχει συμπεριληφθεί στη λίστα του Time Magazine με τους 25 πιο επιδραστικούς ανθρώπους στον χώρο του διαστήματος, καθώς και στη λίστα με τους 250 ερευνητές με τις περισσότερες αναφορές παγκοσμίως στην επιστήμη του διαστήματος με 493 δημοσιεύσεις σε επιστημονικά περιοδικά μετά από κρίση. Η Χρύσα Κουβελιώτου είναι μέλος των ακαδημιών US National Academy of Science, US Academy of Arts and Sciences, αλλοδαπό μέλος της Royal Dutch Academy of Sciences και αντεπιστέλλον μέλος της Ακαδημίας Αθηνών. Στη μακρά πορεία της έχει λάβει πλήθος κορυφαίων διακρίσεων όπως τα βραβεία Descartes (2002), Rossi (2003) και D. Heineman (2012), πρόσφατα το βραβείο Shaw στην Αστροφυσική (2021), ενώ η Ελληνική Κυβέρνηση την τίμησε με τον Σταυρό του Ταξιάρχου του Τάγματος της Τιμής για την αριστεία στην επιστήμη (2015).

Αριστείο Μποδοσάκη 2024 στις Ιατροβιολογικές Επιστήμες

Νεκτάριος Ταβερναράκης: Αποκαλύπτοντας τα μυστικά του κυττάρου, της μνήμης, και της γήρανσης

Ο Νεκτάριος Ταβερναράκης βρίσκεται στην αιχμή της σύγχρονης βιοϊατρικής έρευνας στους τομείς της γήρανσης, του κυτταρικού θανάτου και του νευροεκφυλισμού. Μεταξύ των σημαντικών επιστημονικών του ανακαλύψεων περιλαμβάνονται ειδικές κατηγορίες ενζύμων που εμπλέκονται στον νεκρωτικό κυτταρικό θάνατο, η αποκάλυψη του ρόλου βασικών ρυθμιστών της πρωτεϊνοσύνθεσης στη γήρανση, και η καθοριστική συμβολή στην ανακάλυψη των μηχανισμών ελέγχου της ποιότητας των μιτοχονδρίων που σχετίζονται με τη ρύθμιση της κυτταρικής ενεργειακής ομοιόστασης και της γήρανσης. Μεταξύ άλλων, ο Νεκτάριος Ταβερναράκης ανέδειξε επίσης τον ρόλο της αυτοφαγίας σε συγκεκριμένες περιοχές του εγκεφάλου, στη ρύθμιση της συναπτικής πλαστικότητας και της συμπεριφοράς υπό συνθήκες στρες, και εντόπισε νέους μοριακούς μηχανισμούς που προστατεύουν κύτταρα και οργανισμούς από νεκρωτικές προσβολές.

Στη μακρά πορεία του στο Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας και στο Πανεπιστήμιο Κρήτης, ίδρυσε την πρώτη εγκατάσταση πολυφωτονικής βιοϊατρικής απεικόνισης στην Ελλάδα, και το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στη Βιοπληροφορική, ενώ έχει δημιουργήσει τις προϋποθέσεις διασύνδεσης του ΙΤΕ και του ερευνητικού ιστού της Χώρας με την ευρωπαϊκή

και τη διεθνή ερευνητική κοινότητα, ώστε η Ελλάδα να συμμετέχει και να συνδιαμορφώνει τις εξελίξεις και τις πολιτικές έρευνας στην Ευρώπη. Συμμετέχει ενεργά στον Εθνικό Οδικό Χάρτη Ερευνητικών Υποδομών συντονίζοντας την Εθνική Υποδομή Βιοαπεικόνισης, ενώ είναι επίσης συντονιστής του Εθνικού Δικτύου Εξατομικευμένης Ιατρικής για τις Νευροεκφυλιστικές Διαταραχές, στηρίζοντας την ανάπτυξη της επιστημονικής έρευνας στην ελληνική επικράτεια. Παράλληλα, ηγείται του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Καινοτομίας και Τεχνολογίας (EIT) ως ο μοναδικός μέχρι σήμερα Έλληνας Πρόεδρος, θέση στην οποία εξελέγη ως αναγνώριση της λαμπρής ερευνητικής και διοικητικής του πορείας στην επιστημονική έρευνα αιχμής. Ο Νεκτάριος Ταβερναράκης μεταξύ άλλων είναι μέλος του Αμερικανικού Οργανισμού για την Προώθηση της Επιστήμης (AAAS), του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Μοριακής Βιολογίας (EMBO), της Εθνικής Ακαδημίας Επιστημών της Γερμανίας, της Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Επιστημών, και αντεπιστέλλον μέλος της Ακαδημίας Αθηνών. Στη μακρά επιστημονική του πορεία έχει λάβει το βραβείο Νέου Ερευνητή του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Μοριακής Βιολογίας (EMBO), το βραβείο Έρευνας Friedrich Wilhelm Bessel του ιδρύματος Alexander von Humboldt, το βραβείο Helmholtz International Fellow Award, το βραβείο Galien Scientific Research Award, το Αρεταίειο Βραβείο Ιατροβιολογικών Επιστημών της Ακαδημίας Αθηνών, καθώς και το Επιστημονικό Βραβείο του Ιδρύματος Μποδοσάκη το 2005 στον τομέα των Βιοεπιστημών.

Το Ίδρυμα Μποδοσάκη παραμένει προσηλωμένο στην αδιάκοπη και πολύπλευρη στήριξη της παραγωγής επιστημονικού έργου, με αφετηρία τη βαθιά πεποίθηση του ιδρυτή του, Πρόδρομου Μποδοσάκη Αθανασιάδη, για τα σημαντικά και ουσιώδη οφέλη που η επιστημονική αριστεία προσφέρει στο σύνολο της κοινωνίας.

Όπως αναφέρει η **Πρόεδρος Δ.Σ. του Ιδρύματος Μποδοσάκη, Αθηνά Δεσύπρη**, «*Το Αριστείο Μποδοσάκη έχει ως στόχο να αναγνωρίσει και να τιμήσει το σύνολο της επιστημονικής πορείας και προσφοράς Ελληνίδων και Ελλήνων επιστημόνων που διαδραμάτισαν καταλυτικό ρόλο στην εξέλιξη της επιστήμης τους, με συνειδητή δέσμευση και πάθος για την επιστημονική έρευνα, την προαγωγή και την εξέλιξη της γνώσης. Η διαδικασία επιλογής των βραβευόμενων ανέδειξε για μια ακόμη φορά τον επιστημονικό πλούτο και το εύρος των επιτευγμάτων των Ελλήνων επιστημόνων.*»

Η Επιτροπή Αριστείων

Το δύσκολο έργο της επιλογής μεταξύ των υποψηφίων έφερε εις πέρας η Επιτροπή Αριστείων. Οι δύο Συμπρόεδροι της Επιτροπής Αριστείων για το πεδίο των Θετικών Επιστημών και των Ιατροβιολογικών Επιστημών, οι οποίοι θα προλογίσουν τους βραβευόμενους κατά την Τελετή Απονομής, δηλώνουν σχετικά με τον θεσμό:

Daan Frenkel, Professor of Chemistry, University of Cambridge, ForMemRS, Member KNAW, AAAS, TWAS, NAS, Academia Europaea, Recipient of Spinoza Prize

«*Το Αριστείο Μποδοσάκη τιμά την τεράστια συμβολή των Ελλήνων ακαδημαϊκών στις θετικές και ανθρωπιστικές επιστήμες και εστιάζει την προσοχή στις κοινές ρίζες των Ελλήνων ακαδημαϊκών παγκοσμίως. Αναδεικνύονται έτσι πρότυπα προς μίμηση, ώστε οι νεαρές Ελληνίδες φοιτήτριες και οι νεαροί Έλληνες φοιτητές να επιδιώξουν μια ακαδημαϊκή σταδιοδρομία στο υψηλότερο δυνατό επίπεδο.*»

Frank Grosveld, Professor Emeritus, Former Head of the Department of Cell Biology, Erasmus MC, FRS, Member KNAW, Recipient of Spinoza Prize and the Louis Jeantet Prize

«Το Αριστείο Μποδοσάκη συνιστά περίβλεπτη διάκριση για τη συνεισφορά των Ελλήνων επιστημόνων στην προώθηση της επιστήμης σε εθνικό και διεθνές επίπεδο και στην εκπαίδευση και κατάρτιση της επόμενης γενιάς. Ήταν τιμή μου να συμμετάσχω σε αυτή τη δύσκολη διαδικασία επιλογής, γιατί ο αριθμός των εξαιρετικών Ελλήνων επιστημόνων είναι πολύ μεγαλύτερος από αυτόν που θα περίμενε κανείς για το μέγεθος του ελληνικού πληθυσμού, ένα εντυπωσιακό γεγονός που αξίζει να γιορταστεί!»

Ακολουθεί η συνολική σύνθεση της Επιτροπής Αριστείων (με αλφαβητική σειρά):

- **Sir Richard Blundell**, David Ricardo Professor of Political Economy, Department of Economics, UCL, CBE FBA
- **Arup Chakraborty**, Institute Professor; Professor of Chemical Engineering, Physics, & Chemistry, Core Faculty Member and Former Founding Director, Institute for Medical Engineering & Science, MIT, Founding Steering Committee Member, Ragon Institute of MGH, MIT, & Harvard, Member NAE, NAS, NAM
- **Daan Frenkel**, Emeritus Professor of Chemistry, University of Cambridge, ForMemRS, Member KNAW, AAAS, TWAS, NAS, Academia Europaea, Recipient of Spinoza Prize
- **Shaffi Goldwasser**, Director, Simons Institute for the Theory of Computing, and C. Lester Hogan Professor in Electrical Engineering and Computer Sciences, UC Berkeley, RSA Professor of Electrical Engineering and Computer Science, MIT, and Professor of Computer Science and Applied Mathematics, Weizmann Institute of Science in Israel, Recipient of ACM Turing Award
- **Frank Grosveld**, Professor Emeritus, Former Head of the Department of Cell Biology, Erasmus MC, FRS, Member KNAW, Recipient of Spinoza Prize and the Louis Jeantet Prize
- **Paola Ricciardi-Castagnoli**, Scientific Director of Toscana Life Sciences Foundation and Chief Scientist of Menarini Biomarkers Singapore, former Chair of Immunology and General Pathology, University of Milano-Bicocca, Founder and Scientific Director, Singapore Immunology Network (SigN), A-STAR Singapore, Member GNAS Leopoldina, EMBO
- **Daniela Rus**, Andrew (1956) and Erna Viterbi Professor of Electrical Engineering and Computer Science and Director of the Computer Science and Artificial Intelligence Laboratory (CSAIL), MIT, Member NAE, AAAS
- **Jean Tirole**, Honorary Chairman, Foundation JJ Laffont-Toulouse School of Economics (TSE), Institute for Advanced Study in Toulouse (IAST), and Scientific Director, TSE-Partnership, Recipient of Nobel Memorial Prize in Economic Sciences.

Στην Επιτροπή Αριστείων συμμετέχουν ex officio η Πρόεδρος Δ.Σ. του Ιδρύματος Μποδοσάκη, Αθηνά Δεσύπρη και ο Αντιπρόεδρος Δ.Σ., Θεόδωρος Θεοδώρου, Καθηγητής στη Σχολή Χημικών Μηχανικών του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, Μέλος της National Academy of Engineering (NAE).

Εκτός από τους δύο βραβευόμενους με το Αριστείο Μποδοσάκη 2024, έως σήμερα επτά εξέχουσες προσωπικότητες της διεθνούς επιστημονικής κοινότητας έχουν βραβευθεί με το Αριστείο Μποδοσάκη για το εξαιρετικά σημαντικό έργο τους και συγκεκριμένα οι Καθηγητές **Γεώργιος Χρούσος** (2011), **Χαράλαμπος Μουτσόπουλος** (2011), **Ευάγγελος Μουδριανάκης** (2009), **Δημήτρης Χριστοδούλου** (2006), **Αθανάσιος Φωκάς** (2006), **Κυριάκος Νικολάου** (2004) και **Ιωάννης Ηλιόπουλος** (2002).

Για περισσότερες πληροφορίες:

Τμήμα Επικοινωνίας & Ανάπτυξης Ιδρύματος Μποδοσάκη

Χαρά Τασόγλου, Director of Communications and Development,

E-mail: htasoglou@bodossaki.gr, T: 210 6820970, M: 6936152007

Μαριλένα Μάκρη, Community Building Officer,

E-mail: mmakri@bodossaki.gr, T: 210 7225823, M: 6942554459

Σχετικά με το Ίδρυμα Μποδοσάκη

Το Ίδρυμα Μποδοσάκη είναι κοινωφελής οργανισμός που ιδρύθηκε το 1972 με σκοπό τη συνέχιση της προσφοράς του ιδρυτή του Πρόδρομου Μποδοσάκη – Αθανασιάδη στην ελληνική κοινωνία. Όραμά του είναι μια κοινωνία ίσων ευκαιριών, με δυνατότητες και προοπτική για όλους.

Προς επίτευξη του οράματός του, το Ίδρυμα Μποδοσάκη, με διαφάνεια, λογοδοσία και αξιοπιστία, χρηματοδοτεί, σχεδιάζει και υλοποιεί δράσεις και προγράμματα που σχετίζονται με τους τέσσερις στρατηγικούς του πυλώνες: την προαγωγή της παιδείας, την αναβάθμιση της υγείας, την προστασία του περιβάλλοντος και την ενδυνάμωση της Κοινωνίας των Πολιτών. Από την ίδρυσή του ως σήμερα έχει διαθέσει περισσότερα από 450 εκ. ευρώ προς επίτευξη των σκοπών του.

Παράλληλα, το Ίδρυμα Μποδοσάκη δρα σήμερα και ως καταλύτης δημιουργίας ενός πλαισίου ευρύτερης προσφοράς στην ελληνική κοινωνία, διαχειριζόμενο πόρους τρίτων -Κληροδοτών, διεθνών φορέων, εταιρειών και άλλων μεγάλων δωρητών- που επιθυμούν να χρηματοδοτήσουν προγράμματα σημαντικού κοινωνικού αντικτύπου για κρίσιμες ανάγκες εκπαίδευσης, υγείας, προστασίας του περιβάλλοντος και ενδυνάμωσης της Κοινωνίας των Πολιτών.